

Nr 314.

Godkänd av första kammaren den 31 maj 1939.
Godkänd av andra kammaren den 31 maj 1939.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 184.)

Till Konungen.

I anslutning till sin i årets statsverksproposition under femte huvudtiteln (punkt 21) gjorda framställning har Kungl. Maj:t i propositionen nr 178, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden den 3 mars 1939, föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att, i enlighet med vad departementschefen anfört, besluta om igångsättande av statliga och kommunala beredskapsarbeten till en sammanlagd kostnad för staten av högst 10,000,000 kronor, *dels ock* till Statliga och kommunala beredskapsarbeten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen till behandling förehått, bland andra, två likalydande motioner, I: 198 och II: 298, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att statsbidrag må tilldelas kommun, som anordnar kommunalt beredskapsarbete, speciellt avsett för äldre arbetare och efter i huvudsak de principer, som i motionerna angivits.

Under den gångna delen av innevarande budgetår har enligt vad departementschefen framhållit en viss försämring av arbetslöshetsläget inträffat. Sålunda har vid sidan av den kvardröjande restarbetslöshet, som varit utmärkande för arbetslöshetssituationen under de senaste budgetåren, framträtt en arbetslöshet av mera konjunkturbetonad karaktär. Denna konjunkturarbetslöshet är koncentrerad till de landsdelar, där skogsindustrierna och skogshanteringen dominera näringslivet, särskilt de norrländska länen.

Beträffande planläggandet av åtgärder för arbetslöshetens bekämpande under nästa budgetår har departementschefen erinrat om att sistnämnda konjunkturarbetslöshet i viss utsträckning kommer att mötas med beredskapsarbeten av särskild typ, anpassad efter skogsbygdens arbetsförhållan-

den. Vidare planeras en utvidgad kompletteringsverksamhet vid ofullständiga jordbruk inom Blekinge och Västernorrlands län. I övrigt har förutsetts, att arbetslöshetspolitiken under nästa liksom under innevarande budgetår bör inriktas på hjälpåtgärder inom de av restarbetslöshet tyngda områdena. Dessa åtgärder avse såväl att direkt bispringa de arbetslösa — i första hand genom beredskapsarbeten men även genom hjälpåtgärder under arbetslöshetskommissionens ledning — som ock att uppnå ökad livaktighet inom nämnda områdens näringsliv, framför allt genom större differentiering av detsamma. Härutöver åsyftas att genom en effektiv utbildning fostra ungdomen till andra yrken än de å hemorten företrädda för att därigenom skapa ökade försörjningsmöjligheter.

De sålunda angivna allmänna riktlinjerna för arbetslöshetspolitikens bedrivande under nästa budgetår föranleda icke någon erinran från riksdagens sida.

Bland de detaljspörsmål, som departementschefen avhandlat, vill riksdagen något beröra förslaget att inom Västernorrlands län försöksvis använda arbetslöshetsmedel till flyttningsbidrag åt arbetssökandes familjer. Frågan har väckts av Västernorrlandsutredningen, som därvid hänvisat till möjligheterna att på detta sätt under kommande sommararbetsår giva större effekt åt överflyttningen av arbetskraft till mellersta och södra Sverige. Riksdagen delar departementschefens uppfattning rörande lämpligheten av en dylik medelsanvisning. Därutöver vill riksdagen, icke minst med hänsyn till rådande brist på arbetskraft inom jordbruket, ifrågasätta, huruvida icke den offentliga arbetsförmedlingsverksamheten rörande såväl gifta som ogifta arbetssökande överhuvud taget borde kunna intensifieras inom områden med kvardröjande restarbetslöshet genom beredande av ökade möjligheter till resebidrag av statsmedel i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det följande framhålles.

Enligt lagen om offentlig arbetsförmedling utgår för närvarande statsbidrag till arbetsförmedlingsanstalt med tre fjärdedelar av anstaltens utgifter för arbetssökandes resa till och i undantagsfall även från plats för arbetsanställning. För bidragets åtnjutande gäller som villkor, bland annat, att möjlighet och fog för att av arbetsgivaren eller arbetaren uttaga ersättning för resekostnaden icke kan anses vara för handen. Arbetsförmedlingsanstalternas utgifter för ifrågasvarande ändamål hava alltså i viss mån karaktären av förskott. Den av riksdagen åsyftade intensifieringen av arbetsförmedlingsanstalternas verksamhet skulle närmast innebära, att den av dem lämnade ersättningen utsträcktes till att kunna omfatta hela resekostnaden till och i erforderliga fall även från arbetsplatsen. Riksdagen har uppmärksammat, att en dylik intensifiering tidigare förekommit i syfte att främja tillfällig sysselsättning av arbetslösa vid betfälten. En statlig bidragsverksamhet av nu ifrågasatt art bör dock enligt riksdagens uppfattning tillsvidare huvudsakligen begränsas till att underlätta förflyttning av arbetskraft från områden med kvardröjande restarbetslöshet till trakter, där brist på arbetskraft inom jordbruket råder. Kostnaderna för hithörande resor böra, i den mån de icke

enligt gällande bestämmelser kunna bestridas från anslaget till den offentliga arbetsförmedlingen, täckas av arbetslöshetsmedel. Riksdagen förväntar, att Kungl. Maj:t snarast upptager här berörda spörsmål till närmare prövning och, i den mån så erfordras, vidtager åtgärder för ett förverkligande av nämnda syfte redan under instundande sommar.

I motionerna I: 198 och II: 298 har upptagits tanken på statsbidrag efter förmånligare grunder till kommuner, som anordna speciellt för äldre arbetslösa avsedda beredskapsarbeten. Riksdagen vill i anledning härav erinra om att Kungl. Maj:t redan nu äger möjlighet att vid fastställandet av procent-satsen för statens bidrag till kommunala beredskapsarbeten taga nödig hänsyn till det föreliggande hjälpbehovets art och omfattning. Då riksdagen därjämte förutsätter, att de äldre arbetslösas försörjningsproblem kommer under övervägande vid pågående arbetslöshetsutredning, har riksdagen icke funnit erforderligt att göra särskild framställning i ämnet på sätt i motionerna yrkats.

Det av Kungl. Maj:t för nästa budgetår till statliga och kommunala beredskapsarbeten äskade anslagsbeloppet av 10,000,000 kronor har riksdagen funnit sig böra anvisa.

Under återopande av det anförda och då vad departementschefen i här ej särskilt berörda hänseenden uttalat icke föranlett någon erinran, får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att, i enlighet med vad föredragande departementschefen och riksdagen anför, besluta om igångsättande av statliga och kommunala beredskapsarbeten till en sammanlagd kostnad för staten av högst 10,000,000 kronor och vidtaga i samband därmed stående åtgärder, *dels ock* till *Statliga och kommunala beredskapsarbeten* för budgetåret 1939/40 under femte huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

Stockholm den 31 maj 1939.

Med undersåtlig vördnad.
